

статусної переваги як додаткового аргументу впливу та втручання в життя дитини. Це відбувається за рахунок номінацій типу: *I'm your mother. I'm still the boss here.* – вербалізація соціальної ролі; *I'm just a whole older than you are.* – вікова нерівність. Також увага акцентується на виховній функції батьків: *you are my business. I have a right to know what you are doing. I want to look after you. It's my job to take care of you.* При цьому залучаються іменники з семантикою робота, а також дієслівні конструкції зі значенням піклування.

Статусна асиметрія комунікативної взаємодії батьків та дітей також реалізується в умовах експліцитного позиціонування батьками самих себе як носіїв уявлень про норми та правила поведінки: *Don't use that type of language;* про шішнісі орієнтації: *It's time you considered settling down;* про стиль життя: *I just want a normal life for you.*

Таким чином, реалізація статусної асиметрії комунікативної взаємодії відбувається в статусно-маркованих ситуаціях морально-емоційного та морально-волітивного впливу, маркерами яких виступають висловлювання засудження, попередження, дозволу, заборони, наказу.

Перспективу подальших досліджень становить аналіз неverbальних маркерів статусної асиметрії в англомовному парентальному діалогічному дискурсі.

ДО ПРОБЛЕМИ СТИЛІСТИКИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ

Колесник Н.М. (Харків)

Останніми роками в умовах науково-технічної революції у зв'язку з підвищенням ролі науково-технічного перекладу відбувається осмислення багатьох його проблем, а тому і стилістики науково-технічних текстів [Пумп'янський, 1965; Реформатський, 1967; Комісаров, 1990; Борисова, 1981, 1986, 2000, 2002; Карабан, 2002; Климзо, 1976, 2003; Тюленев, 2004; Черноватий, 2006; Разинкіна, 1978, 2004]. Велику роль для підвищення якості науково-технічного перекладу грають дослідження в області стилю науково-технічних текстів.

До теперішнього часу є досить багато літератури з питань стилістики науково-технічного тексту. Вже в перших працях, що з'явилися в 30-і роки минулого сторіччя, вчені приділяють велику увагу питанням мови і стилю науково-технічних текстів взагалі [Морозов, 1932-1938; Рецкер, 1934; Федоров, 1933-1936].

Сьогодні вже є фундаментальні дослідження в сфері науково-технічного стилю, а саме в області кібернетики [Брагіна, 2001], фізики [Чалбишева, 2006], природознавчих наук [Шагєєва, 2005], хімії [Татарінова, 2005], лінгвістики [Даваєва, 2005], металургійної [Ремхе, 2007] і нафтогазової [Дорошенко, 2004] промисловості, економіки [Дроздова, 2003], автомобілебудування та ремонту [Нікуліна, 2004], екології [Овсейчик, 2006]. Було виконано ґрунтовне дослідження в області лексики науково-технічних текстів на матеріалі англомовної терміносистеми сільськогосподарської та ґрунтової мікробіології [Кислухіна, 2005], а також української термінології садівництва [Костенко, 2005].

Теоретичне осмислення стилістики науково-технічних текстів, а саме текстів аграрного профілю, набувають особливого значення у зв'язку з необхідністю всебічного вивчення мови науки і техніки на сучасному етапі науково-технічного прогресу. Тому сьогодні постає завдання детально розглянути стилістику науково-технічних текстів, а саме текстів аграрної тематики.

Науковий стиль має відношення до сучасної практики перекладу текстів аграрного профілю, оскільки в сучасному світі, що вступив у фазу постіндустріального суспільства, наука розвивається бурхливими темпами, відбувається взаємообмін між науковцями різних країн, а тому постійно здійснюються переклади наукової літератури. Оскільки тексти аграрного профілю використовують науково-технічний стиль, розглянемо основні характеристики стилістики науково-технічних текстів.

Науково-технічний функціональний стиль є інформаційним простором функціонування науково-технічних текстів, це глобальне інформаційно-функціональне поле, в якому діють численні науково-технічні мовні жанри. Сфера суспільної діяльності, в якій функціонує науково-технічний стиль, – це наука. Науковий стиль відноситься до числа книжкових стилів, оскільки в більшості випадків науковий стиль реалізується у письмовій формі [Разинкіна, 2004].

Науково-технічна мова є одним з основних різновидів наукової мови взагалі, як підстиль наукового функціонально-мовного стилю. Основною формою функціонування даної мови є спеціальна науково-технічна література.

Стилістична організація тексту асоціюється, перш за все, з терміном, незалежно від жанрової класифікації тексту; інші особливості знаходяться у тіні терміну, проте гарно відомі спеціалістам, хоча кожен автор розуміє і визначає таку конфігурацію по-своєму [Menzel, 1996; Алексєєва, 2001].

Найхарактернішими рисами стилю наукової прози є певна синтаксична організація речень і вибір лексики. Вибір лексики в стилі наукової прози підкоряється одному із основних завдань: адекватно донести до читача описуване явище в розмаїтті ознак, що характеризують це явище [Rannie, 1951; Гальперин, 1958].

В основі стилю сучасної англійської наукової і технічної літератури лежать норми письмової мови з певними специфічними характеристиками.

Завдання науково-технічної літератури – гранично ясно і точно довести певну інформацію до читачів. Це досягається логічно обґрунтованим викладом фактичного матеріалу, без вживання емоційно забарвлених слів, виразів і граматичних конструкцій. [Пумп'янський, 1965, с.11].

Комиссаров В.В. [1990] вважає, що особливостями науково-технічного стилю є його інформативність (змістовність), логічність (чітка послідовність, чіткий зв'язок між основною ідеєю і деталями), точність і об'єктивність, а також ясність і зрозумілість. Окремі тексти, що належать до даного стилю, можуть володіти вказаними рисами більшою чи меншою мірою [Комиссаров, 1990, с.110].

Американський дослідник мови технічної літератури Дж. Чаплайн писав: "Англійська мова володіє диявольською здатністю говорити не те, що збирався сказати автор... Якщо з цією мовою поводитися уміло, вона - сама краса, якщо ж невміло - вона в кращому разі нескладна, а в гіршому безглузда".

Головним змістовним компонентом науково-технічних текстів є когнітивна інформація. Вона складає суть плану змісту. План вислову науково-технічних текстів включає як вербальні, так і невербальні знакові системи (схеми, графіки, малюнки і ілюстрації).

Наша задача - вивчення текстів аграрного профілю, а саме дослідити організацію мовного матеріалу на граматичному, а тому числі синтаксичному рівні, та лексичному рівні. Цікавим було б також вивчити питання про наявність/відсутність елементів експресивності.

Отже, науковий стиль текстів аграрного профілю, призначений для повідомлення точних відомостей з конкретної області сільського господарства і для закріплення процесу пізнання. Саме цією обставиною і визначається характер особливостей наукового стилю в англійських текстах аграрної тематики.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Алексеева И.С.* Профессиональный тренинг переводчика. - СПб: Союз, 2001. - 288с. 2. *Борисова Л.И.* Лексические особенности англо-русского научно-технического перевода. - М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2002. - 212с. 3. *Борисова Л.И.* Лексико-стилистические трансформации в англо-русских научно-технических переводах. - М.: ВЦП, 1981. - 168 с. 4. *Борисова Л.И.* Особенности семантики общенаучной лексики. - Дис. ... канд. филол. наук. - М.: Наука, 1986. - Т. I. - 179 с. - Т. II. - 351 с. 5. *Борисова Л.И.* Пособия по научно-техническому переводу (методологический обзор). - М.: МПУ, 2000. - 72 с. 6. *Брагина Э.Р.* Структурно-компонентный анализ терминов кибернетики в английском языке в сопоставлении с украинским и русским: Дис... канд. филол. наук: 10.02.15 / Донецкий национальный ун-т. - Донецк, 2001. - 214 л. 7. *Гальперин И.Р.* Очерки по стилистике английского языка. - М.: Издательство литературы на иностранных языках, 1958 - 460с. 8. *Деваева Н.В.* Роль первого компонента высказывания в формировании когерентности научного текста : На материале лингвистических текстов современного немецкого языка : диссертация ... кандидата филологических наук : 10.02.04. - Саранск, 2005. - 202 с. 9. *Дорошенко С.М.* Формування та розвиток української термінології нафтогазової промисловості : Дис... канд. філол. наук: 10.02.01/Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. - К., 2004. - 191арк. 10. *Дроздова Т.В.* Научный текст и проблемы его понимания На материале англоязычных экономических текстов: Дис. ... д-ра филол. наук : 10.02.19,10.02.04 Москва, 2003. 11. *Карaban В.І.* Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. - Вінниця: Нова книга, 2002. - 254с. 12. *Кислухіна М.В.* Структура, семантика та функціонування англійських субстантивних мікробіологічних термінів (на матеріалі терміносистеми сільськогосподарської та ґрунтової мікробіології) : дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / Київський національний лінгвістичний ун-т. - К., 2005. 13. *Костенко Л.М.* Лексико-семантична та словотвірна структура української термінології садівництва : дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / Запорізький національний ун-т. - Запоріжжя, 2005. 14. *Климзо Б. Н.* Ремесло технического переводчика. Об английском языке, переводе и переводчиках научно-технической литературы. - М.: "Р.Валент", 2003. - 288с. 15. *Комиссаров В.Н.* Теория перевода. - М.: Высшая школа, 1990.-254с. 16. *Комиссаров В.Н., Рецкер Я.И., Тархов В.И.* Пособие по переводу с английского языка на русский. - Часть II - М.: Высшая школа, 1965. - 287с. 17. *Морозов М. М.* Избранные статьи и переводы. - М., ГИХЛ, 1954. - 326с. 18. *Никуліна Н.В.* Становлення сучасної української термінологічної системи автомобілебудування та ремонту транспортних засобів : Дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / Харківський національний педагогічний ун-т ім. Г.С.Сковороди. - Х., 2004. - 255арк. 19. *Овсейчик С.В.* Формування української екологічної термінології : дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка; Інститут філології. - К., 2006. 20. *Пумпянский А.Л.* Введение в практику перевода научной и технической литературы на английский язык. - М.: Наука, 1965.- 290с. 21. *Разинкина Н.М.* Развитие языка английской научной литературы. - М.: Наука, 1978.-212 с. 22. *Разинкина Н.М.* Функциональная стилистика (на материале английского и русского языков): Учеб. пособие. - М.: Высшая школа, 2004. - 271 с. 23. *Ремхе И.Н.* Когнитивные особенности перевода научно-технического текста (на материале текстов металлургической промышленности) : диссертация... кандидата филологических наук : 10.02.20 Челябинск, 2007 187 с. 24. *Реформатский А.А.* Термин как член лексической системы языка. В.сб. : Проблемы структурной лингвистики, 1967.- М.: Наука, 1968. - 187с. 25. *Рецкер Я.И.* Теория перевода и переводческая практика. - М.: Межд. отношения, 1974. - 398с. 26. *Рецкер Я.И.* Учебное пособие по переводу с английского языка на русский. - Выпуск 1 - М.: Наука, 1981. - 104с. 27. *Татаринова Л.Н.* Опыт системного исследования немецкой химической терминологии : На материале общей и неорганической химии : Дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 : М., 2005 188 с. 28. *Ткаленев С.В.* Теория перевода: Учебное пособие. - М.: Гардарики, 2004. - 336с. 29. *Федорова А.В.* Основы общей теории перевода. - М.: Высшая школа, 1987.- 304с. 30. *Чалбышева А.В.* Прагматический аспект речевых

жанров наукового стилю : На матеріалі німецьких і російських текстів подвійного фізики : дисертація ... кандидата філологічних наук : 10.02.19. - Ростов-на-Дону, 2006. - 163 с. 31. Черноватий Л.М., Карабан В.І. Переклад англійської технічної літератури. Електричне та електронне побутове устаткування. Офісне устаткування. Комунікаційне устаткування. Виробництво та обробка металу. Навчальний посібник. - Вінниця: Нова Книга, 2006. - 296с. 32. Шагеева А.А. Когнитивные функции цитаты в естественнонаучном тексте : На матеріалі російського і англійського мов : дисертація ... кандидата філологічних наук : 10.02.20. - Екатеринбург, 2005. - 216 с. 33. Menzel D. A. Writing a Technical Paper. N. Y. - London, 1961.-245p. 34. Rennie D. W. The Elements of Style (An Introduction to Literary Criticism). London, 1951. - 142p.

КОНЦЕПТ ЗНАМЕНИТІСТЬ ЯК ЕТАЛОН І СТЕРЕОТИП

Кукушкін В.В. (Харків)

1. Виходячи зі семіотичного розуміння слова як знака (насправді лише тіла знака, тобто його графічної або фонетичної форми), що репрезентує певний концепт або концептуальну структуру, яка стоїть за цим словом, розкриття змісту концепту ЗНАМЕНИТІСТЬ передбачає здійснення семантичного й концептуального аналізу мовних знаків, що його репрезентують.

2. Семантичний аналіз пов'язаний безпосередньо з мовною формою й передбачає встановлення семантичної структури імені концепту та інших номінативних засобів його вербалізації за даними абстрактних типових контекстів, зафіксованих у словниках. На стадії семантичного аналізу зміст концепту есплікується буквально або імплікується метафоричними та метонімічними номінативними засобами його вербалізації [1, 20].

Концептуальний аналіз пов'язаний з конкретним когнітивним контекстом, породжуваним функціонуванням знаків, що репрезентують концепт, у дискурсі. Зміст концепту тут встановлюється інтерпретатором шляхом інференції у процесі когнітивної обробки інформації, яка міститься у контексті дискурсу. Концептуальний аналіз має надати більш повний набір інформації про об'єкт, до якого відсилає знак (у змістовому відношенні) й віддзеркалити знання, необхідні для розуміння об'єкта комунікантами з різним рівнем освіти, а також віднайти ту концептуальну структуру, яка була об'єктивована у слові й мотивувала необхідність вербалізації [2, 8].

3. Семантичний аналіз імені концепту ЗНАМЕНИТІСТЬ виявляє онтологічну ("стан справ соціальної дійсності"), аксіологічну ("позитивна телеологічна оцінка") та екзистенційні ("наявність суб'єкта соціальної дійсності, хто є експірієнсером/бенефіціантом стану"; "наявність суб'єкта телеологічної оцінки стану") ознаки концепту.

4. Концептуальний аналіз доповнює когнітивну структуру концепту такими кваліфікуючими ознаками, як "незалежність настання позитивно-телеологічного стану від волі експірієнсера":

(1) *Blaster Bates never expected to become a celebrity: he was a demolition expert, whose stories amused his friends and then in the sixties and seventies came to attention of a wider public* (The Independent, Sept 12, 2006, p. 32); "інтерес до експірієнсера телеологічно-позитивного соціального стану з боку преси/громадськості":

(2) *At first glance, the news seemed to reflect the growing popularity of gossip magazines, which leave few aspects of celebrity culture – or celebrities' lives – unexamined* (Evening Times, Sept 15, 2006, p. 10); "соціальна активність експірієнсера телеологічно-позитивного соціального стану", як наприклад

благодійність:

(3) *The Racquet Man partnered himself with the former Wimbledon champ at an annual celebrity match to raise cash for Aids charities* (The Sun, Sept 16, 2006, p. 8);

"здатність експірієнсера телеологічно-позитивного соціального стану спричиняти вплив на громадськість"

(4) *Here is an insight into How We Shop Today: a celebrity wears a dress. Photos of said celebrity and dress appear in magazines and newspapers around the world. High street stores copy the dress. We buy the copies. The end* (The Guardian, Sept 16, 2006, p. 4);

а також аксіологічною ознакою "негативна оцінка телеологічно-позитивного соціального стану експірієнсера":

(5) *The word celebrity has been so overworked, it's almost a pejorative term in my books* (The Times, Sept 12, 2006, p. 51).

5. Отримані дані свідчать про те, що концепт ЗНАМЕНИТІСТЬ функціонує в англійському газетному дискурсі як еталон для однієї частини англійського соціуму й негативний стереотип – для другої.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колесов И.Ю. К вопросу о роли понятия когнитивной сцены в концептуальном анализе языка // Вопросы когнитивной лингвистики. – 2008. – № 2. – С. 19-32. 2. Кубрякова Е.С. К определению понятия имиджа // Вопросы когнитивной лингвистики. – 2008. – № 1. – С. 5-12.